

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE :

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting

MEDITATIE

DE LES VAN DE MIEREN

De mieren zijn een onsterk volk, evenwel bereiden ze in de zomer hun spijs.

Spreuken 30 : 25

We weten allen wel, wat mieren zijn. En we hebben er misschien ook allen wel eens last van gehad. Toch valt er van de mieren wel het één en ander te leren!

De wijze spreukendichter, geleid door de Eeuwige Wijsheid spreekt in hoofdstuk 30 van vier dingen, die van de kleinste der aarde zijn; doch welke wijs zijn, met wijsheid wel voorzien, nl. de mieren, de konijnen, de sprinkhanen en de spinnekop.

In onze tekst spreekt hij dus van de mieren. De mieren zijn een onsterk volk! Een kind kan er tientallen tegelijk dood trappen. Het zijn ook maar kleine diertjes. Maar dat neemt niet weg dat er van dat onsterke volk veel te leren valt. Ga ze maar eens met aandacht beschouwen. Kniel maar eens bij de mieren neer! Wat zijn ze druk! Wat zijn ze ijverig! Wat hebben ze een haast Rusteloos snellen ze voort; de één al vlugger dan de ander. Dat is leerzaam voor luie mensen, zegt de Spreukendichter in hoofdstuk 6 : 6. Laten zij er een voorbeeld aan nemen. Maar de mieren zijn toch ook nog met een andere wijsheid voorzien. Ze bereiden namelijk in de zomer hun spijs.

Er zijn mieren, die een winterslaap houden. Maar er zijn ook soorten, die in de winter de voorraadkamers, die ze in de zomer vulden, leegeten. Aan deze soorten moeten we hier vanzelf denken. Ze bereiden in de zomer hun spijs. Straks, in de winter, is er voor hen niets meer te verkrijgen. Maar geen nood! Want in de zomer leggen ze voorraden aan, waaraan ze in de winter genoeg hebben. Daarom werken ze in de zomer zelfs 16 uren op een dag.

Werkt, zolang het dag is; de nacht komt, waarin niemand werken kan!

Wanneer iemand deze mierenwijsheid heeft verstaan, dan is het Christus Zelf geweest. Hij heeft gewerkt hier op aarde..... voor de eeuwigheid! Hij heeft gewerkt, geworsteld, gebeden en geleden. Heel Zijn leven, Zijn zomerleven, had tot doel, dat Zijn volk in de winter van Gods toorn en oordeel niet zou verkommeren, niet zou omkomen, maar voor eeuwig vrijuit zou gaan!

En Hij roept ook ons toe: „Zie naar de mieren. Zorg vooruit! Bereid uw spijs in de zomer, opdat ge in de winter niet tekort komt en niet sterft voor eeuwig!”

Als de gelegenheid er is, laten de mieren geen ogenblik onbenut voorbijgaan. Ze beginnen niet in de herfst, maar in de zomer. Ach, hoevelen verbeuzelen de kostelijke zomertijd der genade. Wat biedt de Heere in de jeugdijaren rijke gelegenheid om spijs te vergaderen. Wat dan vergaderd wordt kan onder Gods zegen tot spijs dienen als de winter van ouderdom en nood is aangebroken.

Onze kinderen, onze jonge mensen moeten voorraad maken. En dan voor alles geestelijke voorraad. Ze zijn niet klaar voor het leven, omdat ze allerlei diploma's hebben gehaald, al willen we de betekenis daarvan niet ontkennen. Maar de vreeze des Heeren is toch het beginsel der wijsheid! Wat moet er van de kerk worden, als er een jeugd opgroeit, die geen studie meer maakt

van de beginselen van het Woord van God? Als het catechetisch onderwijs wordt verwaarloosd, als er geen belangstelling meer is voor de jeugdvereniging, of als het Woord van God niet meer de centrale plaats op de vergaderingen inneemt, zodat er geen principiële, bijbelse vorming van uitgaat?

Jonge mensen, zie naar de mieren. Bereid uw spijs in de zomer! Wat is het in de jeugd geleerde op latere leeftijd, op ziek- en sterfbed voor velen tot eeuwige zegen en vertroosting gesteld.

Wat in dit opzicht in de jeugd wordt verzuimd, kan later niet of heel moeilijk worden ingehaald. Hoevelen, die later tot bekering zijn gekomen, betreuren 't niet voor hun gehele verdere leven, dat ze zoveel kostbare tijd hebben verknoeid, dat zij hun zomer, hun jeugdijaren, onbenut lieten voorbijgaan?

Ouders, ouderen, versta uw dure roeping ten opzichte van de kinderen, die de Heere u toebetrouwde als kostbare panden!

De mieren bereiden in de zomer hun spijs, opdat ze in de winter niet tekort komen. God geeft ons in Zijn goedheid dit leven als voorbereidingstijd voor de eeuwigheid. Nu is het zomer. Nu is het de welaangename tijd, de dag der zaligheid! Vandaag is het heden der genade. Zo gij Zijn stem dan heden hoort.....! Verander dit heden niet in morgen! Van morgen weten we niets. We zijn maar van één dag zeker: de dag van heden! Nu! Nu is het zomer. Nu staat de genadeur nog open. Nu laat God Zijn genadeklokken nog voor ons luiden. Nu wordt de Christus der genade als de volkomen Zaligmaker van doemschuldige zondaren ons nog voorgesteld en aangeprezen. Nu mogen we nog in vrijheid leven en samenkomen onder en rondom Gods Woord. De toekomst is donker en dreigend. En vergeet niet: we zijn op weg naar dood en graf en oordeel. De rechterstoel komt in het gezicht. Zullen we dan zonder verschrikking verschijnen voor Hem, Die daarop zit?

Dat kunnen we alleen dan en dat zullen we zeker, wanneer we de les der mieren hebben verstaan en ter harte genomen, wanneer we in de zomer onze spijs mochten bereiden!

Gedenkt aan Uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap, voordat de kwade dagen komen..... Zoekt den Heere terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan terwijl Hij nabij is!

Nu is het nog zomer. Vlietstra.

FREE REFORMED CHURCH OF NORTH AMERICA

Via Ds. G. Blom heb ik f 6.685,93 ontvangen bestemd voor de arbeid van Ds. P. den Butter onder de Joden te Toronto, Ontario. Namens Deputaten van Zending en ook onze kerken hier hartelijk dank voor al deze giften en collecten voor dit doel gegeven.

J. D. Tamminga, penningmeester N.B. In bovenstaand bedrag is niet begrepen wat ik nog niet zo lang geleden ontvangen en inmiddels doorgezonden heb. Mr. Tamminga zal dat te zijner tijd wel verantwoorden in ons blad.

SCHOOL VOOR DUNDAS EN HAMILTON

Tot mijn vreugde ontving ik een gift van f 10,- voor deze school in oprichting. Zie mijn artikel Weer naar Canada in het vorige nummer van ons blad. Hartelijk dank. Gaarne vermeld ik andere giften. Mijn gironummer is 652422.

VAN DE ADMINISTRATIE

Na de Ontmoetingsdag in Kampen gehouden j.l. 28 augustus 1976, mochten wij nog enige nagiften, alsook enkele nieuwe abonnees noteren. Via Fr. P. f 25,- van iemand, die de Ontmoetingsdag niet kon bijwonen, alsook van Mej. A. te R. f 25,- om dezelfde reden. Aan overbetalingen werd nog ontvangen f 68,-, zodat wij f 118,- extra mochten ontvangen. Ook konden wij weer 8 nieuwe abonnees noteren; voor dat alles onze hartelijke dank, met voordurende aanbeveling. Ongeveer de helft heeft gereageerd op de toegezonden herinneringskaarten, die werden verzonden. Daar betalingen nog steeds geschieden hopen wij dat niemand zal achterblijven. Afgesproken? Wij wachten af? De laatste tijd is mij gebleken dat sommige abonnees „Bewaar het Pand” niet hadden ontvangen enkele weken, alsook dat soms 2 no's op hetzelfde adres werden bezorgd. Een vriendelijk verzoek bij deze, wilt U mij daar direct kennis van geven? Dan kan ik dat direct aan de drukker doorgeven, die voor de verzending zorg draagt.

P.S. In de kollekte op de Ontmoetingsdag werd ook nog gevonden f 100,- voor Thembo kindertehuis en f 25,- voor de arbeid van Ds. den Butter. Ook daarvoor dank!

Adm.: „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan Rijn. Giro 704350.

v. d. L.

Een van de leden van de schoolcommissie is thans in ons land. Wat ik aan giften ontvangen heb geef ik hem mee. Dan kan hij dat aan de penningmeester van de school afdragen. Dat spaart de kosten van overschrijving via een bank. B.

Onze TWAALFDE ONTMOETINGS-DAG

Ds. Slagboom sprak dus over „Al de woorden dezes levens” en wel naar aanleiding van Handelingen 5 : 19 - 20. Hij wees er op, dat de prediking van het woord van God in het centrum moet staan. Hij wil dit onderwerp in een aantal artikelen uitwerken. Het eerste artikel kunt u in dit nummer vinden.

Na het uitspreken van zijn rede liet hij zingen Ps. 119 : 45, 47 en 53. We kregen gelegenheid om een gave voor „Bewaar het Pand” af te zonderen. Later bleek, dat de opbrengst van de collecte verblijdend en bemoedigend was, namelijk f 5.384,12.

Ds. Kok Sr. sprak een slotwoord. Hij zei, dat de Heere Jezus Zijn woord stelt tegenover het woord van de Griek. Hij sprak over: Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste, naar aanleiding van Openbaring 1 : 11. Een samenvatting daarvan vond al een plaats als meditatie in het vorige nummer.

Ds. Kok ging voor in dankgebed en liet zingen Ps. 73 : 12 en 13.

Toen was de pauze aangebroken. Het was ongeveer kwart over 12 geworden.

De bezoekers hebben de pauze nuttig besteed, ieder op zijn eigen wijze. Velen maakten gebruik van de gelegenheid om de stad in te gaan of een wandeling in het nabijegelegen park te maken. Anderen bleven in of bij de kerk om vriendschapsbanden te vernieuwen of kennis te maken met andere bezoekers. Er konden betrekkelijk veel nieuwe abonnees op ons blad worden genoteerd. We spraken met verschillende bezoekers. Sommigen vertelden van hun kerkelijke omstandigheden of luisterden naar wat anderen hadden te vertellen. We maakten nog kennis met een bezoeker die 22 jaar in Canada had gewoond en weer tot het oude vaderland teruggekeerd was. Het kerkelijke leven was hem hier erg tegengevallen. We konden tot onze blijdschap vaststellen, dat er een goede sfeer heerste en dat

men in eensgezindheid samen was. Wanneer we verschillende bezoekers gelegenheid zouden kunnen geven hun indrukken in ons blad weer te geven, zouden we stellig bevestigd worden in onze gedachte, dat er een grote onderlinge saamhorigheid was. Die is er wanneer het Woord des Heeren het richtsnoer is en beslag legt op de harten. Daardoor komt ook de gemeenschappelijke begeerte: Maak in Uw Woord mijn gang en treden vast.

CATECHISMUS, LEERBOEK VAN DE ORDE DES HEILS

ZONDAG 4

Daar is in het hart des mensen een grote geneigdheid, achter zijn onmacht weg te schuilen, want de Heere eist van de mens in Zijn wet, wat hij niet doen kan. Maar bij de wedergeboorte bekomt het hart een diepgaand rechtsgevoel. Bij de moordenaar die tot bekering kwam, was het terstond een innig buigen voor de majesteit van Gods rechtvaardigheid, tot eer van de Heere Jezus. Wat hem deed smeken om ontferming, met de bede: „Heere, gedenk mijner als Gij in Uw Koninkrijk zult gekomen zijn.”

Het is dan ook een slecht teken als het hart God in Zijn rechtvaardigheid niet lief krijgt. De zulken komen, daar zij om het recht heen werken, vroeg of laat op een droggrond vast te zitten. En daarvan is in het antwoord dat hier gegeven wordt, geen sprake. Het hart zegt: „Neen Hij”, de Heere heeft recht om te eisen. En daarmee komen dezulken in het stof der verootmoediging. Wat ik niet kan is ten volle mijn schuld. „Want God heeft de mens also geschapen, dat hij dat doen kon, maar de mens heeft zichzelf en al zijn nakomelingen, door het ingeven des duivels en door moedwillige ongehoorzaamheid, van deze gave beroofd.”

Wanneer de mens de poort van zijn hart, voor het ingeven van de duivel gesloten had gehouden, dan was hij van buitenaf niet trefbaar geweest. Maar door af te wijken van het kinderlijk vertrouwen op de Heere, werd geluisterd naar de ingaving van Satan, wat de moedwillige ongehoorzaamheid ten gevolge had. Zodat niet één woord tot verontschuldiging wordt ingebracht.

Door moedwillige ongehoorzaamheid hebben wij ons, van al de schone gaven, waarmee wij vervuld en versierd waren, beroofd. Een bekentenis die voor ons innerlijk leven van grote betekenis is tegenover de Heere. Want zolang wij in deze bedeling zijn, hebben wij dat te bekennen en te bewenen voor het aangezicht des Heeren. En dat van dag tot dag.

Want als gevolg van die moedwillige ongehoorzaamheid, leven wij van dag tot dag onder de macht en kwelling van die helse ingevingen. Enerzijds komt er allerlei boosheid en bitterheid op uit de onzalige fontein van ons verdorven bestaan en anderzijds door de ingevingen van Satan. Waartoe hij weet te verschijnen als een engel des lichts, want hij komt niet alleen tot ons met helse listen, doch ook met vrome streken. Een engel des Satans sloeg Paulus soms met vuisten. Hij heeft het van alle kanten gemunt op het nieuwe leven der genade, om dat tegen te staan.

Zolang wij zijn in het lichaam der zonde, worden wij gekweld door de bittere gevolgen van onze moedwillige ongehoorzaamheid. Maar erger is het als dat aan ons voorbij gaat, door gewillige slaven van Satan te blijven, daar het niet werd een komen tot de onberouwelijke keus om de Heere te vrezen.

De oprechten zien er verlangend naar uit geheel het eigendom des Heeren te worden, om Hem met een volkomen hart te dienen en te vrezen. Maar dat leven kent de mens van nature niet, daar hij aan zijn uitwendige godsdienst genoeg heeft. Met al de roem in zijn godsdienst hoe rechtzinnig die ook mag zijn in de belijdenis, is hij nog in de heerschappij van Satan, zonde en ongelooft.

Doch in het belijden en bewenen van onze moedwillige ongehoorzaamheid, komt men geheel anders te staan tegenover de straf der zonde. Voor hen komt het vast te staan dat God zulke ongehoorzaamheid en afval niet ongestraft wil laten. En daarom kan Hij Zichzelf daarin niet verloo- chenen. Wat het hart dat God in Zijn rechtvaardigheid liefheeft, doet zeggen: „Neen Hij, geenszins.” Waaruit ons duidelijk blijkt dat hierover niet de minste twijfel is in het hart. „Maar Hij vertoont Zich schrikkelijk, beide over de aange-

boren en werkelijke zonden en wil die door een rechtvaardig oordeel tijdelijk en eeuwig straffen.”

Alleen door de besnijdenis van het onbesneden hart is het mogelijk, een welgevallen te bekomen in de straf van onze ongerechtigheid, zegt de Schrift. Want dan gaat het hart huigen voor de majesteit van Gods rechtvaardigheid, daar het dan ten volle duidelijk wordt, dat de straf der zonde is in overeenstemming met de daad der zonde. En dat, daar het bij Christus altijd en in alles was een buigen voor de majesteit van Gods rechtvaardigheid Zodat het buigen bij het aanvaarden van de straf der zonde, voor de majesteit van Gods rechtvaardigheid, voortvloeit uit de innerlijke geloofsgemeenschap met Christus. En als de Heere in dat verband zegt: „Zion zal door recht verlost worden, en haar wederkerenden door gerechtigheid”, dan wil Zijn Zion ook niet ten koste van Zijn recht gezaligd worden.

En die innerlijke en geestelijke beleving is op de leerschool van de orde des heils van grote betekenis. Want in het bekennen van onze ongerechtigheid met een hartelijke boetvaardigheid, is nog niet het buigen voor de majesteit van Gods rechtvaardigheid in het aanvaarden van de straf der zonde. Waarom men dan zo in het innerlijke leven blijft staan tussen hoop en vrees. En dat is de wasdom van het geestelijk leven niet profijtelijk.

Maar als het hart in het buigen voor de majesteit van Gods rechtvaardigheid, een welgevallen bekomt in de straf van zijn ongerechtigheid, dan komt de Heere te gedenken aan Zijn verbond. Want het is dan een plicht der ziel en een daad des geloofs, zijn rechte plicht te betrachten in het zwijgen voor de majesteit van Gods rechtvaardigheid. Want: „Zo zal Hij hem genadig zijn, en zeggen: Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden.” En zo wordt het steeds groter wonder, tot roem van Gods genade, niet aan de eeuwige vervloeking prijs gegeven te zijn, maar te mogen delen in de zegen van de verlossing door Christus verworven.

In vraag elf van deze zondagsafdeling, wordt gesproken van Gods barmhartigheid en rechtvaardigheid. En dat doet ons denken aan het Goddelijke verlossingsplan, opgekomen uit Zijn goedertierenheid. Wat de Vader deed komen tot het Goddelijk vragen: „Want wie is hij, die met zijn hart borg worde om tot Mij te genaken? spreekt de Heere.”

De Vader kan en wil de zondaar niet aannemen tot Zijn kind en brengen onder de band des Verbonds, met krenking van Zijn deugden. Wil tot verheerlijking van Zijn deugden ook Zijn Zoon zo maar niet aanstellen. Want dat zou krenkend zijn voor Zijn Goddelijke souvereiniteit. Vandaar het Goddelijk vragen, waarop door de Zoon uit souvereine liefde is geantwoord: „Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen, en Uw wet is in het midden Mijns ingewands.” Wat ten volle aanvaard werd: „Gij hebt gerechtigheid lief en haat goddeloosheid; daarom heeft U o God, Uw God gezalft met vreugde-olie boven Uw medegenoten.”

En zo ontvangt op grond van recht en gerechtigheid, de Vader Zijn kind, de Zoon Zijn bruid en de Heilige Geest Zijn tempel.

Waarvan gezongen is door de kinderen van Koraach: „De goedertierenheid en de Waarheid zullen elkander ontmoeten, de gerechtigheid en de vrede zullen elkander kussen.”

Door de vreugde-olie van de Heilige Geest wordt het ons betuigd, dat de deugden Gods elkander ontmoet en gekust hebben in de enige en algoegezame offerande van Christus.

Van Efraïm lezen we, dat Gods ingewanden over hem rommelden van barmhartigheid. En dat, om door de Heere aangenomen te worden als een troetelkind, een dierbare zoon. Terwijl van hem gezegd werd, dat hij nergens meer voor deugde, want Efraïm was een koek, die niet omgekeerd was. Het niet waard was omgekeerd te worden, daar hij aan de ene kant verbrand en aan de andere kant niet gaar was, zodat de bakker zulke koeken wierp in de varkenssemmer, opdat die er zich vrolijk over zouden maken. Maar Gods barmhartigheid doet zulks niet, tegen een welverdiend oordeel. Efraïm is tot roem van Gods genade een koek geworden voor het hemelhof, waarover de engelen zich kwamen te verheugen. En anderen die geen bestaansmogelijkheid meer hadden in zichzelf, mochten er

moed uit scheppen, werden er door versterkt in het geloof.

Bij mensen komt het voor, dat men niet in aanmerking komt voor barmhartigheid, want zij zijn er te slecht voor, onverbeterlijke zondaren stelt men in de gevangenis. Maar zo staat de zaak bij de Heere niet. Zijn ingewanden rommelen van barmhartigheid, en dat is de liefde van Zijn genade, om van een gans verdorven zondaar een dierbare zoon of dochter te maken, tot eeuwige vreugde voor Zijn aangezicht. Want de Heere verheerlijkt Zijn barmhartigheid door de verheerlijking van Zijn gerechtigheid in Christus.

Soest.

R. Kok.

NAAR DE KATECHISATIE

196

VAN DE KERK (9)

Haar kentekenen (5)

We zouden het nu hebben over het DERDE kenteken, waaraan de ware kerk is te onderkennen, namelijk: de zuivere bediening van de t u c h t. Deze raakt de M A C H T van de kerk, haar g e z a g.

Alle gezag op aarde is een a f g e l e i d gezag van het gezag, dat God Zelf bezit. Zijn gezag is alleen een a b s o l u t gezag. Gezag is: „te zeggen hebben”. Gods absoluut gezag wil dus zeggen, dat God a l l e s te zeggen heeft, omdat Hij niemand bóven Zich heeft. God heeft ook a l l e s te zeggen, omdat Hij alleen God is en al het geschapene aan Hem onderworpen is en door Hem geregeerd wordt. We hebben hierover gehandeld in de les over het vijfde gebod, nr. 146.

Het gezag, dat God onder de m e n s e n gegeven heeft is dus AFGELEID gezag, in onderscheiden bedieningen en aard.

Zo is er een principieel verschil tussen het gezag, dat de overheid draagt en dat de Kerk gegeven is. Het gezag van de OVERHEID is een d w i n g e n d gezag, hetwelk zij heeft uit te voeren als Gods dienaar. We lezen in Romeinen 13 vers 4: „Want zij is Gods dienaar u ten goede. Maar indien gij kwaad doet, zo vrees; want zij draagt het zwaard niet te vergeefs.”

De uitvoerende macht van de overheid gaat over het a a r d s e k o n i n k r i j k, over de burgerlijke staat. Pilatus was een „wereldlijke” rechter. Dat wil niet betekenen, dat hij een „werelds” mens was zonder meer. Dat was hij wel en leefde ook zo als heiden, maar er staat „wereldlijke” rechter, dat wil zeggen een a a r d s rechter.

De macht van de K E R K gaat over het „geestelijk” rijk, het Koninkrijk Gods. Zij draagt dus een „geestelijk” karakter. Er staat in art. 30 van de Ned. Geloofsbelijdenis: „Wij geloven, dat deze ware Kerk geregeerd moet worden naar de geestelijke politie, die ons onze Heere heeft geleerd in Zijn Woord.”

De Heere Jezus sprak tot Pilatus: „Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld; indien Mijn Koninkrijk van deze wereld ware, zo zouden Mijn dienaars gestreden hebben, opdat Ik de Joden niet ware overgeleverd; maar nu is Mijn Koninkrijk niet van hier.” (Joh. 18 : 36).

De macht van de kerk draagt dan ook een d i e n e n d karakter. Is de uitvoerende macht van de overheid een „juridische”, een „rechterlijke” macht, die van de kerk ten opzichte van de t u c h t, is „m e d i s c h”, genezend. We hopen hierop nader D.V. terug te komen.

We zien dus, dat er naar Schrift en Belijdenis een essentieel VERSCHIL is tussen de taak van de overheid en die van de kerk.

De overheid komt op uit de ALGEMENE genade en de kerk uit de BIJZONDERE genade; de STAAT omvat alle burgers van een land of staat, die in „burgerlijke” gemeenschap met elkaar leven, terwijl de k e r k te doen heeft met een „geestelijke” gemeenschap, dat onder haar gevonden wordt de „gemeenschap der heiligen”, Gods kinderen.

De overheid treedt op met het „wereldlijk” z w a a r d en de kerk bedient zich van „het zwaard des Geestes”, van Gods Woord (Efeze 6 : 17b).

R O M E's uitgangspunt is: Kerk en Staat is é é n. Rome ging met het wereldlijk zwaard de ketters te lijf. De vreselijke vervolgingen zijn hiervan het droevig bewijs. Haar macht stelt zij u n i v e r s e l. Al kan zij zo haar macht niet uitvoeren vanwege het doorluchte feit van de Reformatie, in wezen is Rome niet veranderd. Een andere vraag is of de overheid totaal niets

met de kerk te maken heeft. Zeker hebben beide haar eigen terrein. Nooit mag de overheid treden in de INTERNE zaken van de kerk zelf. Het was in 1816 juist een ernstig vergrijp aan de rechten der kerk, toen Koning Willem I de Haagsche Synode samenriep. Dit was in feite een aantasting van Christus' koningschap over Zijn kerk. De kerk zelf heeft haar synoden saam te roepen, wat ook ingezien is.

Anderzijds heeft de overheid wel haar taak te verstaan TEGENOVER de kerk.

Heeft de kerk haar taak te vervullen ten opzichte van de komst van het Koninkrijk Gods. Die taak is het Koninkrijk Gods te verkondigen; dat zij als middel gebruikt wordt in de Hand van de Heilige Geest tot de toebrenging en de opbouw van de onderdanen van dat Koninkrijk, de uitverkorenen.

De overheid heeft de dure roeping, te zorgen, dat de kerk in haar taak niet zal worden belemmerd, maar veeleer bevorderd. Zij heeft geen rechten in de kerk, maar wel r o n d o m de kerk als zodanig.

Nu is de macht van de kerk door de eeuwen heen onderscheiden geweest. Vóór de Wetgeving op Sinaï berustte de kerk-taak bij de v a d e r in het gezin. De vader was profeet, priester en koning in zijn huis. (De patriarchale bedeling van de kerk). Later werd de kerktaak onder Israël vervuld door het priesterschap uit het huis van Aäron en door het koningschap uit Juda en David (het theocratisch koningschap). Deze bedeling van de kerk was n a t i o n a a l, d.w.z. beperkt alleen tot het volk Israël. Wel werden heidenen toegebracht, maar dan alleen door inlijving in Israël.

Op de Pinksterdag werd de bedeling van de kerk uitgebreid tot alle volken dezelve dependende in de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes."

Wanneer de Pinksterkerk te Jeruzalem werd gevestigd, werd de uitvoering van de macht der kerk toebetrouwd aan de APOSTELEN, bekend als de „sleutel-macht" der kerk, namelijk om te binden en te ontbinden wat in de hemel en op de aarde is, zoals Christus sprak tot Zijn discipelen in Mattheus 16 : 19. Onze Heidelberger verklaart deze „sleutel-macht" in Zondag 31 als de „ontsluiting" en „toesluiting" van het Koninkrijk der hemelen door de prediking van het Evangelie; en de toesluiting en ontsluiting van dat koninkrijk door de Christelijke b a n.

Hier komt de kwestie ter sprake: hoe ver de sleutelmacht der kerk bij de apostelen reikte, in verband met de belijdenis van Petrus: „Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods", waarop Christus sprak: „Gij zijt Petrus en op deze Petra zal Ik Mijn gemeente bouwen."

Ook willen we bezien, hoe ná de apostelen de macht der kerk zich ontwikkelde in hiërarchische zin bij het pausdom, waarbij wij terug moeten komen op Rome's beschouwing en leer over het GEZAG van de kerk. En daartegenover, hoe de Reformatie van 1517 het stelde.

Dit was nader door te nemen is noodzakelijk in verband met de ontstellende ontkrachting en verwerping van alle gezag, ja, ook ten aanzien van de verslapping ten deze in de kerken van vandaag.

Dit willen we bewaren voor een volgende les D.V.

Toch willen we alvast de ernstige vraag stellen: wanneer de Heere het beliefd heeft, ons en onze kinderen onder de tucht van Gods Woord te hebben gebracht en derhalve onder de dienende macht van Zijn kerk op aarde: hoe staan wij daartegenover? Eerbiedigen wij haar? Zijn de middelen der genade ons ten zegen mogen worden door de toepassende werking van Gods Geest aan ons hart? Onderzoekte een ieder zich voor Gods Aangezicht.

E.

v. L.

AL DE WOORDEN DEZES LEVENS

Op de laatste ontmoetingsdag in Kampen hebben we een betrekkelijke korte toespraak gehouden onder de bovenstaande titel. Uitgaande van Handelingen 5 : 20 zijn er enige opmerkingen gemaakt over de prediking. Gewoonlijk geven we een korte samenvatting van het gesprokene. Die is u in het vorige nummer ook beloofd. Voor ditmaal willen we het eens anders doen. Geen korte samenvatting maar een nadere uitbreiding! Het onderwerp vraagt daar zelf om. Dan kunnen we enkele opmerkingen die terloops gemaakt zijn wat nader toelichten.

Het behoeft niet gezegd te worden dat één van de zaken, die toch zeker onze belangstelling vragen de prediking is. Meer dan ooit moet de rechte bediening van het Goddelijke Woord ons ter harte gaan. Het is uiteraard waar dat dit alle eeuwen zo behoort te zijn. Het gaat om een Goddelijke opdracht aan Zijn Kerk: Predik het Woord. En tegenover dit bevel kan nooit anders dan waakzaamheid passen. Maar de tijden door wordt de rechte prediking niet altijd evenveel bedreigd. Het Woord dat tot uitgangspunt strekt uit Handelingen is het beste bewijs dat we wel degelijk op de tijden te letten hebben en de opdracht tot de zuivere bediening de ene tijd meer dan anders beklemtoond zal moeten worden.

Ons blad — het is meermalen gezegd — vindt zijn oorzaak in de drang naar de prediking, die recht doet aan Gods Woord en waarin de klop van het leven Gods beluisterd wordt. Wij wensen geen aparte vleugel in de kerk te zijn. Het kan zelfs zeer oppervlakkig zijn om aldoor over vleugels en richtingen te praten. Daar kunnen we de bekeerde man mee worden. De Kerk des Heeren heeft als het goed is wel vleugels, nml. van geloof en gebed. Dan wordt er ook wel richting gekozen namelijk die, die de Heere wil. Met dit alles willen we maar zeggen dat we geen vleugels willen vormen, maar wel de roepstem begeren te vertolken om te blijven en weer te keren bij en tot de waarheid van vrije genade. En daarbij neemt de prediking een centrale plaats in. Terecht kunnen we bezwaard zijn over veel dingen. Ze zijn in het verleden meermalen genoemd in ons blad en besproken. Maar als we daarin geen oog hebben voor deze zaak zullen we of spoedig mee-afglijden of worden tot een groep ontevreden, die alleen maar nee kunnen zeggen. Voor het eerste staan we elke dag bloot en het laatste geeft een dode onvruchtbaarheid binnen de kerk en voor eigen leven.

Bezwaren tegen de prediking worden overal gehoord. Het is niet de bedoeling om ze hier allemaal te noemen. Het zou ondoenlijk zijn. Meer willen we denken aan de eenvoudige kerkangangers, die hun bezwaren niet in keurige formuleringen kunnen weergeven. Zij voelen het meer aan dan dat zij het tot uiting kunnen brengen. Vooral die de Heere vrezen voelen een gemis. En dat niet alleen op eigen erf. Zij worden binnen verscheidene kerkformaties gehoord. En er is een zekere overeenstemming in de klachten, die beluisterd worden. Die overeenstemming is niet bij geval. Er worden wezenlijke elementen gemist, die op grond van Gods Woord en in aansluiting aan hun eigen leven meer dan eens in de beluisterde preek niet gevonden worden.

Daarom is dit een zaak van héél het erfdeel des Heeren. Het zal u wel duidelijk zijn dat het hier niet gaat om de critiek van hen, die altijd wat te zeggen hebben en nogal eens vaak nooit met de nood van eigen hart en leven te doen gekregen hebben. Die zijn er altijd geweest en zullen er altijd wel blijven. Men eist veel en heeft weinig of helemaal niet het aangezicht des Heeren nodig voor de dienstknechten des Heeren. Maar het gaat hier over hen, die vaak dat biddend leven wel beoefenen, doch teleurgesteld thuiskomen.

We willen zo maar eens enkele bezwaren noemen. zonder overigens volledig te zijn.

Men hoort in de prediking weinig van de ontdekkende stem van Gods Wet. Het lijkt alsof Zondag 2 tevergeefs in ons bekend leerboek staat. Tegen de zonde wordt nauwelijks gewaarschuwd en het vreselijk karakter van de zonde haast niet blootgelegd. De zonden worden ook zo weinig bij name genoemd. In verband daarmee is het als of er geen roepstem tot bekering meer aan de orde komt. Dit soort klachten zijn niet zo zeldzaam. Of ze altijd gerechtvaardigd zijn kunnen we niet in elk geval beoordelen. We signaleren alleen. Kohlbrugge riep het eens in een preek uit: „waar is de Wet?". We vrezen dat het ook van meer dan één preek gezegd moet worden vandaag.

Een aparte klacht is: de prediking is zo algemeen. Het is net alsof er geen onbekeerde mensen in de kerk zijn. Alles wat gezegd wordt is zonder meer voor iedereen. Het onderscheidende van het Woord Gods lijkt een overwonnen standpunt. Aan het eind van de preek wordt heel krachtig gezegd dat „je het geloven moet". Ongeloof is de grootste zonde. De moeilijkheid is dat temidden van al deze waarheden noch van het geloof noch van het ongeloof wezenlijk iets gezegd wordt.

We hadden het hier boven over de klop van het leven Gods. Nu daarover is menigeen, die met een hongerige ziel naar Gods huis gaat, vaak maar zeer bedroefd als de kerk uitgaat. Dan natuurlijk omdat die klop helemaal niet gehoord is. Ik dacht dat bescheidenheid in deze een goede zaak is. De predikant is er niet altijd bij en iedere dienstknecht, die toch zelf niet vreemd is van deze dingen, is niet even ver geleid. We zijn ook geen prediker om eigen bevinding te brengen op de kansel. Wel zal het er in doorklinken. Het zij allemaal zo. Maar het is toch wel erg als nooit die klop van het leven gehoord wordt. Alsof bekering en geloof alleen maar abstracte begrippen zijn.

Nog willen we naar een gemis luisteren, dat ook niet zo weinig vertolkt wordt. „Zalig-worden is in de preken die ik hoor geen wonder meer". Zo kan je er over horen praten. Er wordt dus wel over het zalig-worden gepreekt en zelfs heel wat gezegd. Maar het is vanzelfsprekend. Dat laatste zal natuurlijk niemand zo zeggen op een kansel. waarvanaf een gereformeerde waarheid verkondigd wordt. Maar het spreekt in de prediking niet als een wonder. Het welbehagen Gods zal in de belijdenis niet afwezig zijn, maar leeft niet in de prediking.

Veel zou hier aan toegevoegd kunnen worden. Zo maar enkele dingen hebben we genoemd die in de praktijk leven. Misschien zou deze of gene lezer de lijst nog wel wat aan willen vullen. Hij doe het. Het gaat erom: zijn deze kachten gegrond? Hebben we ons altijd vergist als we menen dat deze dingen niet in de prediking gemist kunnen worden? We willen proberen vanuit Gods Woord erop in te gaan. Vanuit het Woord in Handelingen 5 : 20: „Gaaf heen en staat en spreekt in de tempel tot het volk al de woorden dezes levens"

We hebben geen vastere bodem, dan in het Woord Zelf gegeven om eens een en ander over de prediking te zeggen. Daar horen we niet deze of gene, maar de Heere Zelf. Het Woord alleen zal tenslotte uitmaken hoe de bediening des Woords zal zijn. En bij alle verschil in vorm zal toch dat Woord ook voor vandaag zeggen waaraan de rechte bediening te kennen is.

D. Slagboom.

VOOR DE JEUGD BESTE JONGELUI!

Gideon 74

„En Gideon toog opwaarts, de weg dergenen die in tenten wonen, tegen het oosten van Nobah en Jogbeha; en hij sloeg dat leger, want het leger was zorgeloos. En Zebah en Zalmuna vloten; doch hij jaagde hen na, en hij ving de beide koningen der Midianieten, en verschrikte het ganse leger."

Richt. 8 : 11, 12

De tijd gaat door, altijd weer. De ontmoetingsdag te Kampen behoort weer tot het verleden. Wanneer u daar niet geweest bent, omdat de mogelijkheid daartoe u ontbrak, zo hebt ge toch die dag nog mee kunnen maken, door de verslagen die van de ontmoetingsdag in het laatste nummer van „Bewaar het Pand" hebben gestaan. En voor zover het er nog niet instond, zal het er deze keer wel in staan. Wij hebben gesproken over Kampen uit, kampen in D.w.z. aan het einde van die mooie dag hebben we de mooie plaats Kampen verlaten, om kampen in te gaan, dat is om het strijdperk weer te betreden. Deze gedachte plaatst ons ineens weer midden in de geschiedenis, die we nu al zo lang met elkaar bezig zijn te overdenken. Ik hoop niet dat u het al moede geworden bent, want iedere keer weer zijn er nieuwe dingen uit te leren.

De koningen Zebah en Zalmuna bevonden zich met het restant van dat grote leger te Karkor. Dat is een hooggelegen plaats. Zij zaten daar in de „hoogte". Gideon zagen zij niet meer. Het leger van Gideon, dat hen zulk een verpletterende nederlaag had toegebracht, als middel in de hand van God, zagen zij ook niet meer. Zij leefden zorgeloos. We hopen dat jullie daar je beeld in hebben ontdekt. Want zoals de Midianieten zich openbaarden, zo is elk mens van nature. Iedereen zit weer spoedig in de hoogte, hij woont te Karkor. Jullie zullen wel begrijpen, dat je beter in de laagte zitten kunt. Als je laag zit kun je nooit hoog vallen. Als je in de hoogte zit, kun je laag vallen. Misschien vraagt deze of gene wel, wat dit betekent? Wij bedoelen het natuurlijk geestelijk. In natuurlijk opzicht is het ook waar. Als je in de hoogte zit, dan kun je laag vallen.

Zit je laag, dan kan dat niet. Geestelijk moeten we in de laagte terecht komen, dat is in het dal der verootmoediging voor God. Daar is geen uitzicht naar links en naar rechts, naar voren en naar achteren. Daar moet men omkomen. Men verkeert daar in diepten van ellenden. Daar leert men schreeuwen met mond en hart, tot God, Die alleen heil kan zenden: O Heere, aanschouw mijn smart. Wil naar mijn smeekstem horen. Merk op mijn jammerklacht. Verleen mij gunstig oren. Daar 'k in mijn druk versmacht. Want zo Gij in het recht zoudt treden, o Heere en gadeslaan Mijn ongerechtigheden, Ach wie zou dan bestaan? Maar daar wordt ook geleerd, dat er bij de Heere vergeving is, opdat Hij gevreesd wordt. Wie dat wonder mag verstaan, die wil graag in de laagte blijven, die kan niet diep genoeg buigen voor God. De zodanigen zijn de Heere welaangenaam. Want God wederstaat de hoovaardigen, dat zijn diegenen die te Karkor wonen, in de hoogte; maar de nederigen, dat zijn diegenen, die in de laagte wonen, die geeft Hij genade.

Hoe is dat mogelijk? Omdat op de hoogte van Golgotha het recht zijn loop gehad heeft, daarom kan God in de laagte de wateren van vrije genade rijkelijk doen vloeien. Denkt er maar eens over na.

Het „zorgeloze” leger werd door Gideon overvallen. Want Gideon toog opwaarts, de weg dergenen, die in tenten wonen, tegen het oosten van Nobah en Jogbeha; en hij sloeg dat leger. Hoe moeten wij ons dat voorstellen? Niemand dacht meer aan Gideon. Die zou er wel van af zien, om hen nog verder te vervolgen. Doch dat deed Gideon niet. Hij zette de achtervolging voort. Hij maakt een omtrekkende beweging, om het vluchtende leger de pas af te snijden. Hij kwam daarvoor terecht op de weg dergenen die in tenten wonen. Dat is een weg van tentbewoners, dat zijn bedoeïnen, rondtrekkende nomaden. Wij zouden zeggen, het is een karavaan weg, een openbare weg. Op die weg kon Gideon met zijn leger zich sneller voort bewegen om de vijand te achterhalen. Ieder kan dat gemakkelijk begrijpen. Toen zij bij dat zorgeloze leger aankwamen, waren zij voor hen een gemakkelijke prooi. De overrompeling heeft waarschijnlijk in de nacht plaats gehad, want anders had allicht iemand het leger in de verte aan zien komen, of was hun gerucht hen al voorgegaan. Doch nu een ieder sliep, werden zij geslagen op hun leger. Natuurlijk konden die vijftienduizend door die driehonderd mannen van Gideon, niet allemaal tegelijk worden doodgeslagen. Toen de eerste slachtoffers gevallen waren, werden vanwege het geschreeuw, de anderen wakker. Die probeerden nog ijlings te vluchten. Bij die vluchten behoorden ook de koningen. Doch zij konden uiteindelijk Gideon ook niet ontlopen. Zij werden door Gideon achterhaald en gevangen genomen en het ganse leger werd verschrikt. Daar schoot dus praktisch niets van over. Wij hebben hier met ontzagelijke realiteiten te doen. O zeker, ik weet wel, daar worden we iedere keer weer mee gekonfronteerd. Het gevaar is niet denkbeeldig, dat we door de herhaling „afgestompt” worden en van de ontzagelijkheid van de werkelijkheid van het leven niets meer zien.

Toch moeten we er de ogen niet voor sluiten. Want dat is een hoogst gevaarlijke zaak. Dat is nog erger dan spelen met vuur. Want het is spelen met onze onsterfelijke ziel. Het werd voor al die zorgeloze mensen, toen Gideon kwam, eeuwigheid. Zij zijn in hun vijandschap tegen God en Zijn volk gestorven en wat moet je er dan van verwachten? Zij gingen het eeuwige oordeel tegemoet, waar geen „ontvlieden” meer mogelijk is. Daar heeft het zorgeloze leven een einde. Daar moet men eeuwig de tong kauwen en de tanden knersen, vanwege de ondragelijke pijnen, die daar eeuwig geleden moeten worden. Daar is zelfs geen druppel water te verkrijgen tot verkoeling van de tong. Daar is de eeuwige rampzaligheid!!!!

Alle woorden zijn te arm om de werkelijkheid daarvan weer te geven. En nu schrijven we dit niet om jullie bang te maken zonder meer, maar opdat God het als een middel zou gebruiken om veler ogen er voor te openen, terwijl ze nog aan deze zijde van het graf verkeren.

Er zijn er al wat „zorgeloos” de eeuwigheid ingegaan, en er zijn er wat die „zorgeloos” daaraan gaan. Ongedacht en onverwacht komt de dood. Straks komt de laatste dag. Daar is dit stukje geschiedenis zeker profetie van. Jezus

Christus is de meerdere Gideon. Die straks gezien zal worden op de wolken des hemels. Ongedacht en onverwacht zal dat gebeuren. En hoe zal het dan met ons aflopen? Geen koning zelfs kan deze dag ontvlieden. Wij zullen hem ook niet kunnen ontvlieden. Wij moeten allen geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk zal wegdragen hetgeen in dit leven geschied is, hetzij goed of hetzij kwaad. De Heere zal een ieder rechtvaardige vergelding doen ontvangen.

En hoe zal het ons dan vergaan, als we als vijanden van God, Christus en Zijn volk zijn gestorven? Laat deze vraag maar heel rustig en heel indringend op je afkomen. Ik weet wel, dat dit zaken zijn, die in deze tijd echt niet „in” zijn. Daar moet je niet mee aankomen. Als je daar altijd aan denken moet, dan heb je helemaal geen leven. Het leven duurt toch al zo kort. Geef er mij wat van te genieten. Dan hebben we tenminste nog wat. Zo wordt er door velen geredeneerd en door nog meerderen stiekum gedacht. Men sluit de ogen voor de werkelijkheid. En als deze gepredikt wordt dan doet men de oren er ook voor dicht. Men leeft voort in de welvaart en wil er niet van weten dat dit voor velen een helvaart is.

Jullie hebben allemaal wel eens van stadhouder Felix en Drusilla zijn vrouw, gehoord. Door omstandigheden waren deze hemel-op-aardezoekers onder het gehoor van Paulus terechtgekomen. En die nam geen blad voor zijn mond. Hij handelde met hen over de rechtvaardigheid en de matigheid. Dat waren juist zaken die niet in het welvaartsstraatje van deze man en vrouw pasten. En daarom zeide Felix, en was daarmee ook de spreekbuis van zijn vrouw: Voor ditmaal ga heen, en als ik gelegenen tijd zal hebben bekomen, zo zal ik u tot mij roepen.

Felix was bevreesd geworden, doch het leidde niet tot bekering. Hij werd door de schrik des Heeren daartoe niet bewogen. Met een hoffelijk gebaar werd Paulus de mond gesnoerd. En van uitstel kwam afstel.

Wees eens eerlijk vrienden, hebben jullie zo ook al niet menigmaal gehandeld? Hoe dikwijls is het jullie al niet ernstig aangerekend? Je kwam er een ogenblik van onder de indruk. Het moest anders worden, dat gevoelde je wel. Zo kon je niet doorleven. Doch om de knoop door te hakken, dat was te veel gevraagd. Het werd op de lange baan geschoven. Totdat ineens de tijd ophoudt. Dan is het eeuwigheid.

Nu zijn jullie nog in de tijd. Zoekt de Heere niet te ontvluchten, want je kunt Hem toch niet ontlopen. Maar vlucht naar Hem toe, met belijdenis van zonden en met berouw over de zonden. Dan is er bij de Heere vergeving van zonden. Want: Wie zijn zonden belijdt en laat, die zal vergiffenis ontvangen.

Dat geldt voor ouderen, en ook voor jongeren, ja óók voor jongeren!!

Jullie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent

Jeugdappèl

Georganiseerd door de Chr. Ger. Jeugdverenigingen van Driebergen en Sliedrecht Centrum.

Thema:

„Wat wilt Gij dat ik doen zal”.

Datum:

D.V. ZATERDAG 25 SEPTEMBER

Plaats:

Recreatiezaal van „Het Grote Bos” te Driebergen.

Opening:

10.30 uur precies.

Spreekers:

Ds. P. Beekhuis uit Noordeloos;
Ds. L. W. v. d. Mey uit Middelharnis;
Ds. A. v. d. Weerd uit Zeist;
Ds. M. C. Tanis uit Sliedrecht.

Forum discussie met als forumleden Ds. L. W. v. d. Mey, Ds. A. v. d. Weerd en leden van de verenigingen.

Klankbeeld verzorgd door Sliedrecht. Sluiting plus minus 15.30 uur.

Vanaf de rijksweg Utrecht-Arnhem staat richting Driebergen een route aangegeven. Voor vervoer vanaf het N.S. station kan gezorgd worden, indien U dit laat weten bij ons contactadres: B. J. v. d. Kamp, tel. 03438 - 3565. Graag opgeven voor 23 september.

Viakbij de snelweg DRACHTEN - GRONINGEN in het gezellige plaatsje DE WILP/SIEGERSWOUDE staat te koop op een zeer fraai plekje dichtbij scholen en kerk een VRIJSTAAND

Karakteristiek Herenhuis

op ca. 4265 m² grond hetwelk uitermate geschikt is voor o.a. paardenliefhebber. Bossen en water op enige afstand. Het achtergelegen weiland is omgeven door schitterend boomwal.

Indeling van het geheel is: hal, 3 kamers, keuken, bijkeuken, douche, kelder, toilet. Boven 3 slaapkamers waarvan 1 met slaapkooi, zolder/berging. Berg ruimte, grote garage annex schuur met hooizoolder, stal met 3 schappen en kippenhok.

Bezichtiging uitsluiten op afstraak via makelaar.

Inlichtingen worden verstrekt door:

Boonstra & de Jong b.v.

Makelaardij onroerend goed

Splitting 61a, Drachten - Tel. 05120 - 17475

Dir. A. A. de Jong, Makelaar-Taxateur onroerend goed - Telefoon privé: 05120 - 17959

Deelnemer Woningsservice Drachten

Voor al Uw

★ BOEKEN

★ BIJBELS en

PSALMBOEKEN

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 30, URK - TELEFOON 05277 - 1703

B.G.Q. 05250 - 1531

Voor bijbels, boeken en

muziek

is LINDENBERG uniek!

Grote voorraad

Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

**LINDENBERG'S
BOEKHANDEL**

Slaak 4-8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

Het adres voor al uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken,
bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalmboekjes is

G. KOOL

Stationsingel 50

Veenendaal

Telefoon 08385 13978

Postbus 177

Het hotel waar mevrouw zich „ult” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

HOTEL

**DREYEROORD -
OOSTERBEEK**

Telefoon 085-333169

Voor een

**SERIEUZE
BIJVERDIENSTE**

contact opnemen met
M. van Ooijen,
Telefoon 078 - 21153

**„REPOS AILLEURS”
DRIEBERGEN**

U zoekt wat rust?
U wilt bijkomen na ziekte?
U bent de eenzaamheid moe?

Kom dan eens enige weken naar Driebergen.

Eigen, kerkelijke sfeer -
Prima maaltijden - Geen t.v.-
Vlak bij de bossen
Buntlaan 54
Telefoon 03438 - 2466

Hebt U interesse voor de

**Geref. Kerkgeschiedenis van de
Reformatie;**

**de Nadere Reformatie en van
de Afscheiding?**

Dan moet U zich zeker abonneren op het

**GEREF. KERKHISTORISCH
TIJDSCHRIFT!**

Voor slechts f 10,- per jaar (jaar loopt telkens vanaf 1 juli). Giro 2.91.75.18 t.n.v. Administratie Geref. Kerkh. Tijdschrift te Rotterdam.